

Реформування Служби безпеки України в умовах євроінтеграції України

Сігнаєвська К.І., студент ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Пастух І.Д.*

Питання реформування правоохоронних органів зараз є надзвичайно актуальним для України. Це визнано на найвищому рівні і вказано в Законі України «Про основи національної безпеки України» [3, ст. 8].

Євроінтеграційні прагнення України, зумовлюють необхідність подальшого реформування Служби безпеки України як одного з основних суб'єктів забезпечення державної безпеки з урахуванням позитивного досвіду функціонування відповідних органів безпеки країн Європейського Союзу.

Мета реформування СБ України визначена у Концепції реформування Служби безпеки України, а саме: створення ефективної, в управлінні, укомплектованої високопрофесійними фахівцями, забезпеченої сучасними матеріальними і технічними засобами спеціальної служби, приведення завдань, функцій і напрямів її діяльності у відповідність із сучасними потребами забезпечення національної безпеки у сфері державної безпеки, захисту людини і громадянина, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз у контексті реалізації державної політики національної безпеки та інтегрування в європейські структури.

Концепція також закріпила основні напрями реформування СБ України: підвищення рівня довіри суспільства до Служби безпеки України як ефективного, демократичного державного органу; удосконалення системи стратегічного планування; чітке визначення пріоритетів діяльності регіональних органів та органів військової контррозвідки Служби безпеки України на національному та регіональному рівнях; надання пріоритету співробітництву з громадянами та іншими особами, в тому числі на договірних засадах, та здійснення їх правового і соціального захисту; надання пріоритету попередженню правопорушень, виявленню негативних тенденцій з метою своєчасного запобігання протиправним посяганням на національну безпеку; підвищення ефективності міжнародного співробітництва СБ України [4].

Я вважаю, що закріплені Концепцією мета та напрямки реформування органів державної безпеки є актуальними у сучасних умовах, які склалися у суспільно-політичній, зовнішньополітичній сферах життєдіяльності України.

Враховуючи політику України на шляху до євроінтеграції, вагомим значення набуває потреба врахування відповідного позитивного досвіду країн- членів ЄС і НАТО. Відповідне завдання випливає з прийнятих вищим керівництвом держави рішень, міжнародних домовленостей та нормативно- правових актів України [2].

Як свідчать результати наукових досліджень, спеціальні служби та правоохоронні органи країн ЄС і НАТО не є однотипними і відрізняються за порядком створення, підпорядкування, законодавчою регламентацією їх діяльності, структурною побудовою тощо. Основні принципи побудови системи контролю над службами внутрішньої безпеки і правоохоронними органами визначені рекомендаціями ПАРС 1402 (1999), 1713 (2005). При вирішенні проблем сектору безпеки, країни ЄС і НАТО, крім зазначених рекомендацій, керуються національними інтересами, власним законодавством, традиціями та історичним досвідом [2].

Відповідно до Конституції України, Закону «Про Службу безпеки України» та інших правових актів, на сьогодні створено систему контролю за діяльністю СБ України. Основними її рівнями можна виділити: парламентський контроль, контроль Президента України і судовий контроль.

З огляду на те, що СБ України виконує найбільший у порівнянні з іншими суб'єктами обсяг завдань щодо безпосередньої протидії загрозам державній безпеці, вчені пропонують визначити її статус як спеціально уповноваженого

органу державної влади у сфері забезпечення державної безпеки та надати повноваження здійснювати координацію дій інших суб'єктів під час практичної діяльності щодо виконання завдань у цій сфері. Це сприятиме підвищенню стійкості системи забезпечення державної безпеки в Україні та її здатності оперативню та дієво реагувати на нові загрози та виклики. Такої думки дотримуються відомі фахівці у сфері безпекознавства. Як зазначають Белов О.Ф., Литвиненко О.В., «законодавче покладання координаційної функції у сфері державної безпеки на СБ України, створення чітких і дієвих процедур її реалізації дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування українських органів сектору безпеки, насамперед служб внутрішньої безпеки, розвідувальних органів, поліції і жандармерії, із відвернення та нейтралізації актуальних і потенційних загроз національній безпеці, відповідно із реалізації життєво важливих національних інтересів України, серед яких чільне місце посідає «європейська інтеграція» [1, с.104].

Список використаних джерел:

1. Белов О.Ф. Система стратегічного управління сектором безпеки України: стан, проблеми і перспективи розвитку / О.Ф. Белов, О.В. Литвиненко // Стратегічні пріоритети. - К.: Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. - 2011. - № 1. - С.104.
2. Демократичний контроль [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://www.sbi.gov.ua/Sbi/control/uk/print/\\$i/article?ar1_id=65649&cal_id=83189](http://www.sbi.gov.ua/Sbi/control/uk/print/$i/article?ar1_id=65649&cal_id=83189)
3. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 № 964-А
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про Концепцію реформування Служби безпеки України»: Указ Президента України від 20 березня 2008 року № 249 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.